

Lektionsupplägg: Varför behövs miljömålen?

En bra miljö kan handla om många olika saker t.ex. frisk luft, rent vatten och en stor biologisk mångfald. Tyvärr är miljöproblemen ibland så stora att varken vi människor, djuren eller växterna mår bra. Därför finns miljömålen!

Läroinstruktion

Denna uppgift är anpassad för årskurs 7–9 och kan framförallt kopplas till det centrala innehållet i biologi och samhällskunskap. Om du är samhällslärare kan detta vara en del av ditt arbete med Sveriges politiska system.

Riksdagen har tagit beslut om 16 miljömål inom olika områden för att ge en tydlig struktur för miljöarbetet. Men vilka är miljömålen och hur ska vi nå fram till dem?

Börja med samtala kring följande frågor:

- Vad menas med en bra miljö? Vad tycker ni?
- Vems ansvar är det att vi ska få en bra miljö? (Prata kring individer, skolan, kommunen o.s.v.)
- Vad kan vi göra för miljön?

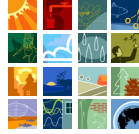
Eleverna får sedan parvis göra en övning för att bekanta sig med miljömålen och dess innehåll. Genom att fundera på hur de själva kan bidra får eleverna också en egen relation till målen. Se elevblad 1 och 2 (skriv ut dessa blad enkelsidigt).

De svenska miljömålen

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken och innebär att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Detta förutsätter en ambitiös miljöpolitik i Sverige, inom EU och i internationella sammanhang.

De 16 miljökvalitetsmålen anger det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Till miljökvalitetsmålen finns ett antal preciseringar som tydligare definierar vilket miljötillstånd som ska uppnås.

www.miljomal.se

Presentationer och avslut

Eleverna får visa upp hur de har tänkt i övningen och dela med sig av sina förslag kring hur de själva kan bidra.

Jobba vidare med diskussionsfrågorna nedan och avsluta gärna med samma frågor som ni började med (se föregående sida). Har eleverna några nya tankar nu? Kommer de på fler idéer om hur de kan bidra?

Om fantasin tar slut kan ni klicka på ett miljömål på hemsidan www.miljomal.se

Förslag på diskussionsfrågor

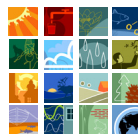
- Vad är egentligen miljömål och varför är de viktiga?
- Lyft upp krångliga målbeskrivningar där eleverna har ringat in många begrepp. Vad innebär målet? Går det att beskriva med andra ord? (Eleverna kan titta på varsitt mål om möjligheten finns.)
- Vad gör din kommun för att målen ska kunna nås?
- Vad kan skolan göra för att bidra?

Jobba gärna vidare med andra lektionsupplägg kopplade till miljömålen (t.ex. "Rollspel om fjällen").

Centralt innehåll i läroplanen som anknyter till uppgiften

- "Människans påverkan på naturen lokalt och globalt. Möjligheter att som konsument och samhällsmedborgare bidra till en hållbar utveckling." (Bi, åk 7–9)
- "Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, landsting och kommuner. Var olika beslut fattas och hur de påverkar individer, grupper och samhället i stort." (Sh, åk7–9)

Citaten är hämtade från kursplanerna i Lgr 11.

Klipp och klistra med miljömålen

En bra miljö kan handla om många olika saker t.ex. frisk luft, rent vatten och en stor biologisk mångfald. Tyvärr är miljöproblemen ibland så stora att varken vi människor, djuren eller växterna mår bra. Därför finns miljömålen!

Gör så här:

- Klipp ut miljömålen (bild + mål) på denna sida.
- Klipp ut beskrivningarna på nästkommande sidor.
- Para ihop miljömålen med rätt beskrivning.
- Ringa in ord som är svåra att förstå och testa om ni kan lista ut vad de betyder.
- Fundera sedan på **hur ni kan bidra** till att vi når miljömålen. Är det något ni kan göra hemma eller i skolan? Försök att skriva ned minst ett förslag till varje miljömål.
- Visa för din lärare.

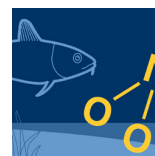
Begränsad klimatpåverkan

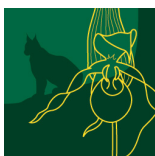
Grundvatten av god kvalitet

Levande sjöar och vattendrag

Ingen övergödning

Ett rikt växt- och djurliv

Frisk luft

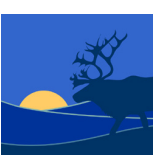
Bara naturlig försurning

Giftfri miljö

God bebyggd miljö

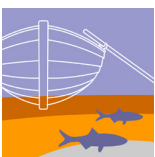
Storslagen fjällmiljö

Ett rikt odlingslandskap

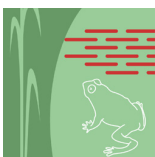
Levande skogar

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Säker strålmiljö

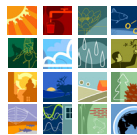
Myllrande våtmarker

Skyddande ozonskikt

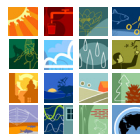

Var med och bidra till Sveriges miljöarbete. Detta lektionsupplägg berör miljömålssystemets upplägg. Mer om miljömålen hittar ni på www.miljomal.se som Naturvårdsverket ansvarar för.

Sveriges miljö kvalitetsmål

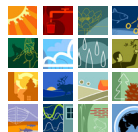
- Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.
- Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.
- Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning. Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.
- Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.
- Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.
- Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.
- Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

- Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.
- Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.
- Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.
- Odlingslandskapet och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.
- Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.
- Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.
- Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.
- Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

HÅLL SVERIGE RENTS
EXEMPELSAMLING

Sveriges miljö kvalitetsmål

Miljömålen i klassrummet: läs, lär, prata, agera!

Barn och unga behöver känna till dagens utmaningar och ha kunskap om miljöarbetet som pågår idag. Men en lika viktig del är att känna framtidstro och få möjlighet att vara en del av ett positivt förändringsarbete. Här har du som lärare en viktig uppgift!

Barn och unga i en hållbar framtid

Inom en generation ska de stora miljöproblemen vara lösta och för att nå miljömålen måste alla samhällsgrupper och åldrar få kunskaper om hur våra egna livsmönster påverkar världen – för det gör de! Miljömålen berör alla aktörer i samhället, från regering och statliga verk till näringsliv, kommuner, organisationer, men även enskilda som du och jag – och inte minst eleverna.

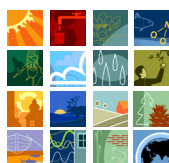
Relevant för många skolämnen

Miljömålen är de målsättningar som allt arbete med miljö och en ekologiskt hållbar utveckling ska utgå ifrån i Sverige och det är lätt att hitta kopplingar mellan målen och grundskolans läroplan. Därtill har miljömålen tvärvetenskapliga ingångar som ger utrymme för samarbete över ämnesgränserna. De kan täcka in olika delar av undervisningen inom de naturorienterade ämnena, samhällskunskap och geografi, gärna i samarbete med svenska eller engelska. Miljömålen berör alltså många ämnen och lämpar sig väl för praktiska övningar, exkursioner, lärarledda diskussioner, argumenterande texter, sagor, rollspel, debatter m.m.

Var med och bidra till Sveriges miljöarbete. Detta lektionsupplägg berör miljömålssystemets upplägg.
Mer om miljömålen hittar ni på www.miljomal.se som Naturvårdsverket ansvarar för.

Miljömålssystemet i korthet

Miljömålen består av tre slags mål. Generationsmålet anger den allmänna inriktningen på miljöarbetet. För att underlätta det arbetet och göra generationsmålet mer konkret finns 16 miljökvalitetsmål och ett antal etappmål.

Illustrationer: Tobias Flygar

Generationsmålet

Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Det anger vilken samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att vi ska få en bra miljö. Generationsmålet inriktar miljöarbetet mot återhämtade ekosystem, bevarad biologisk mångfald och natur- och kulturmiljö, en god hälsa för människor, effektiva och giftfria kretslopp, hushållning med naturresurser, effektiv energianvändning samt konsumtionsmönster. Läs om målet i sin helhet på miljomal.se.

Miljökvalitetsmål

Miljökvalitetsmålen beskriver den kvalitet vi vill att miljön ska ha år 2020. Det finns 16 miljökvalitetsmål inom olika områden – allt från luft utan föroreningar och sjöar som inte har problem med övergödning eller försurning, till fungerande ekosystem i skogar och jordbruksmark. För varje mål finns ett antal preciseringar, som förtydligar vilket miljötillstånd som ska uppnås inom olika områden.

Etappmål

För att underlätta möjligheterna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen fastställer regeringen etappmål inom prioriterade områden. Etappmålen ska tydliggöra de samhällsförändringar som behövs för att miljökvalitetsmålen och generationsmålet ska kunna nås. Du kan läsa mer om etappmålen på miljomal.se

